

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНЕ ЕКОНОМИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Одлуком Наставно научног већа Факултета од 09. децембра 2015. године, заведеног под бројем НЕ.374/15., именована је Комисија за оцену докторске дисертације **Симониде Вукадиновић** под насловом „Запосленост као фактор привредног развоја Републике Србије“, у саставу:

1. **др Бојан Димитријевић** редовни професор, *Економска теорија*, 2002. Факултет пословне економије, Универзитет Едуконс, Нови Сад, **ПРЕДСЕДНИК**
2. **др Мирослава Филиповић**, редовни професор, *Економска теорија, социологија и политикологија*, 2014., Факултет пословне економије, Универзитет Едуконс, Нови Сад, **ЧЛАН**
3. **др Срђан Речепагић**, ванредни професор, *Економија и финансије*, 2011., Београдска банкарска академија-Факултет за банкарство, осигурање и финансије, Универзитет Унион, Београд, **МЕНТОР**.

II ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

- 1. Име, име једног родитеља, презиме:** Симонида, Драган, Вукаднивић
- 2. Датум рођења, општина, држава:** 16.05.1984., Нови Сад, Република Србија
- 3. Датум одбране, место и назив мастер рада:** 06.10.2009., Нови Сад, "Политика запошљавања у Европској унији"
- 4. Научна област из које је стечено академско звање дипломирани стручњак из области европске студије-мастер:**
Европска економија
- 5. Списак објављених радова:**

Miloradić J., Vukadinović S., Grujić J., „Socijalni faktori štednje i potencijali osiguravajuće delatnosti u Republici Srbiji, „Štednja ili potrošnja - recesija ili oporavak / [Šesti naučni skup sa međunarodnim učešćem Univerziteta Edukons u Sremskoj Kamenici], Sremska Kamenica - Novi Sad, - ISBN 978-86-87785-65-6. - str.219-230. COBISS.SR-ID 297720327

Vukadinović S., Andrejević Panić A., Ješić J., „Zaposlenost mladih i strategija Evropa 2020,, Zbornik radova / XXI skup Trendovi razvoja [sa temom] "Univerzitet u promenama---", Zlatibor, 23-26. 02. 2015. - Novi Sad : Fakultet tehničkih nauka, 2015. - ISBN 978-86-7892-680-8. - str. 249-252. COBISS.SR-ID 297602055

Katić A, Kiš T., Ćosić I., Vukadinović S., Seregelj T., Modelling the Composite Competitiveness Index of the Knowledge-based Society, Acta Polytechnica Hungarica, vol.12, No1.2015, pg.229-249, http://www.uni-obuda.hu/journal/Katic_Kis_Cosic_Vukadinovic_Seregelj_57.pdf

Katić A., Vukadinović S., Jotanović Raletić S., Saradnja sa privredom kao izvor konkurentske prednosti univerziteta“ Monografija: Razvojne aktivnosti nastavnog procesa na FTN-u/ uredili Rade Doroslovački, Vladimir Katić : Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2014. - Str. 44-52. ISBN: 978-86-7892-624-2, COBISS-ID: 291321863.

Vukadinović S., Andrejević Panić A., Katić A., „(Ne)zaposlenost mladih i primeri dobre prakse saradnje univerziteta i privrede“, Monografija: Razvojne aktivnosti nastavnog procesa na FTN-u/ uredili Rade Doroslovački, Vladimir Katić : Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2014. - Str. 53-59. ISBN: 978-86-7892-624-2, COBISS-ID: 291321863.

Ješić, J., Andrejević Panić, A., Vukadinović, S., „Uticaj primene obnovljivih izvora energije na održivi razvoj privrede Republike Srbije“, Naučno-stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije – Ecologica, Beograd, 2014. god., vol. 21, no. 76, str. 749-752. ISSN: 0354-3285, COBISS-ID: 291328263.

Andrejević Panić A., Ješić J., Vukadinović S., „Povezivanje visokog obrazovanja i tržišta rada uz primenu inovacionog modela trostrukog heliksa“, Časopis za poslovnu ekonomiju, preduzetništvo i finansije, Fakultet poslovne ekonomije, Univerzitet Edukons, Sremska Kamenica, god. VIII, br. 1/2014, vol. XIV, str. 217-238. ISSN 1820-6859, COBISS-ID: 289161223.

Miloradić J., Vukadinović S., Uticaj krize neoliberalne ekonomije na osiguravajuću delatnost u Republici Srbiji, Peti naučni skup sa međunarodnim učešćem, “ Velika recesija i kriza neoliberalne ekonomije”, Univerzitet Edukons, Sremska Kamenica, str 283-288, ISBN 978-86-87785-52-6

Vukadinović S., Andrejević Panić A., Ješić J., „Doktorske studije i saradnja sa privredom u Republici Srbiji do 2020. godine“, Zbornik radova: XX Skup - Trendovi razvoja: „Razvojni potencijal visokog obrazovanja“, Kopaonik, Srbija, 24. - 27. 02. 2014., Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, vol 1., broj XX, str. 330-332. ISBN: 978-86-7892-594-8, COBISS-ID: 289168903.

Golušin, M., Muinitlak Ivanović, O., Andrejević, A., Vučenov, S.: Survey of socio economic growth in SE Europe – new conceptual frame for sustainability metrics, Journal of Economic Surveys, ISSN/ISBN 1467-6419 DOI: 10.1111/joes.12006;

Vukadinović S. Filipović M., Youth (un)employment in the Western Balkans, Economic Sciences on the Crossroad. Proceedings from the International Conference. Belgrade, Institut ekonomskih nauka Beograd, Beograd 04.-05.12.2013., str. 652-663, COBISS.SR-ID 512233570 ISBN 978-86-89465-10-5

Vučenov S., Munitlak Ivanović O., Katić A., Stvaranje novih radnih mesta u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije – izazov za privredu Republike Srbije, Naučno -stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije-ECOLOGICA 20, broj 73, UDC:65.015.3:631, str. 754-757 Beograd COBISS.SR-ID 282435335

Miloradić J., Vučenov, S., Tržište osiguranja u Republici Srbiji sa osvrtom na upravljanje rizicima u osiguranju, Četvrti naučni skup sa međunarodnim učešćem, “Globalna ekonomska kriza i poslovna ekonomija – izazovi teorije i prakse”, Univerzitet Edukons, Sremska Kamenica, ISBN 978-86-87785-45-8, str.33-50, COBISS.SR-ID 279636743;

Vučenov S., Andrejević A., Katić A., Saradnja univerziteta i privrede - šansa za zapošljavanje, XIX Skup Trendovi razvoja "Univerzitet na tržištu..." - TREND 2013, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, COBISS.SR-ID 279657735;

Munitlak Ivanović O., Vučenov S., Đuran J., : Stanje i perspective zaposlenosti u energetsom sektoru Srbije I zemalja regiona u komparaciji sa stanjem u Evropskoj uniji, Časopis: Godišnjak Univerziteta Educons, Univerzitet Educons, str.99-118.COBISS.SR-ID 281068039;

Vučenov S., Đuran J., Institutional prerequisites of employment policy and functioning of labour market, pg. 444-458, Chapter 24, Managing Structural Changes Trends and Requirements, Faculty of Economics of the University of Coimbra, Coimbra, Portugal, 2012, ISBN: 978-972-9344-06-0; COBISS.SR-ID 1024514192;

Filipović M., Vučenov S., Global economic policy: G20 and the European Union, pg.330-345 , Chapter 17, European Integration Process in Western Balkan Countries, Faculty of Economics of the University of Coimbra, Coimbra, Portugal, 2012, ISBN: 978-972-9344-05-3; COBISS.SR-ID 1024518544;

Golušin, M., Munitlak Ivanović, O., Vučenov, S.: Sustainable energy management - a prerequisite for the realization Kyoto Protocol, Journal of Economic Development, Environment and People, Vol 1, Issue 2,pages 27-38

Golušin, M., Andrejević, A., Munitlak Ivanović, O., Vučenov, S., Djuran, J., Green AGP Accounting – Determination of Direct and External Energy Related Costs of Economic Development, 7th Conference on Sustainable Development, Water and Environment Systems, UNESCO Sponzored Conference, Ohrid, Macedonia, 2012, Book of Abstracts pp 139, ISSN 1847-7186

Vučenov, S., Golušin, M., Munitlak Ivanović, O., Jovanović, L., Barzmehri, M.M., Employment as Indicator of EU Strategy 2020 Implementation – Measurment and Analysis, SDEWES – 7th Conference on Sustainable Development, Water and Environment Systems, UNESCO Sponzored Conference, Ohrid, Macedonia, 2012, Book of Abstracts, pp 92, ISSN 1847-7186

Vučenov, S., Munitlak Ivanović, O., Jovanović L., Golušin, M., Komparativna analiza zaposlenosti u energetsom sektoru EU u regionu Zapadnog Balkana – stanje i preporuke, Ecologica, Naučno-stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije „ECOLOGICA“, No 66, 2012, Beograd, str. 287-290, ISSN 0354-3285, COBISS. RS-ID 80263175, COBISS.SR-ID 41414159;

Miloradić J., Vučenov, S., Miloradić V. : *Uticaj ekonomske krize na tržište osiguranja Republike Srbije i tendencije oporavka, Treći naučni skup sa međunarodnim učešćem „Drugi talas ekonomske krize –posledice na privredu regiona i moguća rešenja, Univerzitet Educons, Sremska Kamenica, Srbija, str.91-101. COBISS.SR-ID 276105223;*

Vučenov, S., Andrejević, A, Đuran J. : *Serbian national Employment Strategy vs European Employment Strategy 2020, Thematic monography „New Challenges in Changing Labour Market, Institut of Economic Science, Belgrade, Serbia ISBN: 978-8680315-93-5, pg.387-401. COBISS.SR-ID 275933959;*

Vučenov, S., Andrejević, A, Knežić T. : *Stanje i perspektive saradnje univerziteta sa privredom-primer Univerzitet Educons, XVIII Skup Trendovi razvoja “Internacionalizacija univerziteta” - TREND 2012, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, COBISS.SR-ID 276117767;*

Andrejević, A., Vučenov, S. : *European integrations in terms of sustainable development in Serbia, International Center for Promotion of Enterprises, Ljubljana, 2011, Contemporary issues in the integration processes of Western Balkan countries in the European Union, ISBN 978-961-93203-0-3 CIP 339.923(497:4)(082) pg.68-78. COBISS.SR-ID 1024475792;*

Filipović, S. Andrejević, A., Vučenov, S. : *Trendovi u međunarodnim finansijskim tokovima i reperkusije na Srbiju, časopis Poslovna ekonomija 2/2011, Univerzitet Educons, Sremska Kamenica, COBISS.SR-ID 271506951;*

Miloradić J., Vučenov S., Kordanuli B., *Aktuelna situacija na tržištu osiguranja Evropske unije, Poslovna ekonomija, časopis za poslovnu ekonomiju, preduzetništvo i finansije ISSN: 1820-6859, str 251-271, COBISS.SR-ID 270925831;*

Miloradić J., Vučenov S., Panić M., *Značaj finansijsko računovodstvene funkcije osiguranja u uslovima krize, , II Naučni skup, Univerzitet Educons, Sremska Kamenica, COBISS.SR-ID 263754503, ISBN 978-86-87785-30-4, COBISS.SR-ID 43891471;*

Filipović S., Andrejević A., Vučenov S., *„Uticaj globalne krize na privlačenje SDI u Srbiji“ , II Naučni skup, Univerzitet Educons, Sremska Kamenica, COBISS.SR-ID 263754503, ISBN 978-86-87785-30-4, COBISS.SR-ID 43890191;*

Vučenov S., Andrejević A., *„Politika zapošljavanja u Evropskoj uniji sa osvrtom na Evropa 2020. Integrisane smernice“ Politička revija, Beograd, COBISS.SR-ID 105060364, ISSN 1451-4281; COBISS.SR-ID 512233380;*

Munitlak Ivanović O., Vučenov S., Andrejević A., „Dugoročne politike zapošljavanja u EU i Srbiji“, Aktivne mere na tržištu rada i pitanja zaposlenosti, Institut ekonomskih nauka Beograd, COBISS.SR-ID 1024429968, ISBN 978-86-80315-86-7 str. 560-579, 1024429968;

Vučenov S., Andrejević A., Politika zapošljavanja u Evroskoj uniji, sa osvrtom na plan oporavka u uslovima globalne krize“, Časopis: Godišnjak Univerziteta Educons , Univerzitet Educons, str. 203-218.UDK: 331.5.024.5 (4-672 EU), COBISS.SR-ID 282413319

Gračanac A., Vučenov S., „Akcijski fond u procesu privatizacije“, Časopis: Poslovna ekonomija , Univerzitet Educons, str.1-18.
Vol. 4, Broj 2, str. 1-14, ISSN 1820-6859, UDK: 338.246.025.88(497.11), COBISS.SR-ID 266264327;

Separat u udžbeniku: „ Ekonomika osiguranja” Prof. dr Jove Miloradić: „ Savremeno tržište osiguranja,, Sremska Kamenica, str. 150-164. ISBN 978-86-7157-524-9, COBISS.SR-ID 179591180

Jova Miloradić, Nebojša Žarković, Simonida Vučenov „ Svetska ekonomska kriza i njen uticaj na tržište osiguranja u Republici Srbiji”, Naučni skup: Poslovna ekonomija u tranziciji, Sremska Kamenica, Srbija str. 309-317. UDK 338.124.4(100): 368 (497.11)ISBN 978-86-87785-20-5 , COBISS.SR-ID 282420231;

Andrea Katić,Ivana Milošev,Uroš Sikimić, Simonida Vučenov „ Tehničke analize za brokersko poslovanje na internetu”, IX Međunarodna konferencija E-trgovina, Palić, Srbija

Simonida Vučenov,Uroš Sikimić, Miro Međugorac, Bojana Jokanović „ Model otvorenih inovacija, kao mehanizam ispoljavanja kreativnosti” XV Internacionalni Naučni Skup SM2010, Strategijski menadžment i sistemi podrške odlučivanju u strategijskom menadžmentu, Subotica, Srbija, COBISS.SR-ID 282416135;

Simonida Vučenov, Saša Raletić, Uroš Sikimić, Miro Međugorac, „ Istraživanje informisanosti studenata Univerziteta u Novom Sadu o programu mobilnosti „Erasmus Mundus Master“, Trend 2010 XVI skup trendovi razvoja: “ Bolonja 2010: stanje, dileme i perspektive”, Kopaonik, Srbija Kopaonik str. 236-239. 2010; UDK: 248064775 ISBN: 978-86-7892-236-7; COBISS,SR-ID: 282446599;

Saša Raletić, Andrea Katić, Simonida Vučenov, Uroš Sikimić „Šanse i pretnje uticaja procesa globalizacije na savremeni turizam“, Četvrti međunarodni kongres „Hotel plan“, Beograd UDK: 107030284

Andrea Katić, Saša Raletić, Simonida Vučenov, Ivana Milošev „Prednosti i nedostaci učešća na sajmovima turizma“, Četvrti međunarodni kongres „Hotel plan“, Beograd. UDK: 107030284

Andrea Katić, Simonida Vučenov, Saša Raletić, Uroš Sikimić, „Opportunities for Open Innovation Model Application in Serbia“, First International Conference on Integration of Design, Engineering and Management for Innovation IDEMI09, Porto, Portugal

Simonida Vučenov, Andrea Katić, Uroš Sikimić, Nebojša Borocki, „Fakтори i uloga indeksa konkurentnosti u stvaranju homogenog društva znanja“, 7. Međunarodna naučno-stručna konferencija „Na putu ka dobu znanja“, Split, Hrvatska.

6. Подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидата Симониде Вукадиновић, мастера из интердисциплинарне области европске студије, под насловом **„Запосленост као фактор привредног развоја Републике Србије“**, изложена је на 293 стране куцаног основног текста, формата А4, на српском језику.

Попис коришћене литературе са наслова наведен је на 17 страна, а садржај дисертације на 3 стране.

Дисертација садржи 54 табеларна приказа, 8 графика, 7 приказа, 1 дијаграм и 1 слику.

III ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет ове докторске дисертације јесте анализа макроекономских фактора са посебним акцентом на запошљавање у Републици Србији (Србији). У раду је посебна пажња посвећена типовима незапослености, као и стању на тржиштима рада Европске уније, земаља у окружењу и наше земље.

Циљани ниво запослености, који Стратегија Европа 2020. захтева на нивоу ЕУ са једне стране и Србије, као кандидата за чланство са друге стране, захтева брза реаговања по овом важном питању, те је у раду представљен и модел који би могао да послужи нашој земљи да се циљани ниво запослености до 2020. године достигне.

Циљ рада је да критичком анализом помогне у налажењу решења за тржиште рада, односно акценат је на расту запослености пружајући не само слику садашњег стања и проблеме економија са којима се сусрећу посматрана подручја, у вези са овим макроекономским фактором, већ и да се да предлог креаторима економске политике у Србији да би се циљани ниво запослености од 65% у Србији до 2020. године и достигао.

Конкретан циљ истраживања је анализа тржишта рада односно запослености, истицање проблема незапослености, али и анализа привредног потенцијала Србије и предлагање имплементације модела привредног развоја запошљавањем у секторе пољопривреде и прехранбене индустрије АП Војводине, а потом и Србије.

Приликом израде рада консултована је релевантна домаћа и иностране литературе, из области макроекономије, економије рада и запошљавања.

IV ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ

Кандидат је у дисертацији доказао једну основну (X0) и три посебне изведене истраживачке хипотезе (X3).

X0 – Да би запосленост у Србији постала фактор привредног развоја земље, потребно је да се створи и имплементира нови модел по коме би пољопривредна производња и производња прехранбених производа биле покретачи развоја индустрије чиме и привреде региона АП Војводине, а потом и Србије.

X1- Модел индикативног планирања производње позитивно утиче на раст економије Србије.

X2 – Да би се остварила циљна стопа запослености од 65% до 2020. године, потребно је спровести бољу синхронизацију активности државе, послодаваца и запослених.

X3 – Светска економска криза и криза евра у Европској унији узрокују раст незапослености у Унији.

V МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање које је спроведено у оквиру овог рада базирано је на следећим основним методама: методу компарације (по просторном и временском критеријуму), методу анализе и синтезе и методу верификације. Путем ових метода повезаности и узајамне зависности поређењем параметара (компаративни метод), затим сагледавањем појава релевантних за планирано истраживање, њихово кретање, и развој, потом прелаз квантитативних у квалитативне промене и обратно (односно синтетички метод), као и проверу одређених теоријских претпоставки упоређивањем са конкретном економском стварношћу и утврђивањем тачности тих претпоставки (верификациони метод). Статистика и економетрија коришћене су при верификацији квантитативних података у докторској дисертацији.

За доказивање постављених хипотеза, коришћене су методе студије случаја (*case study metod*) путем примене корелационе анализе и *Fixed Effect /Random Effect Model*

VI СТРУКТУРА И КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ПО ПОГЛАВЉИМА

Истраживање у оквиру докторске дисертације приказано је у седам засебних поглавља. Садржај докторске дисертације је:

- САДРЖАЈ
- УВОД
- 1. ТРЖИШТЕ РАДА
 - 1.1. Запосленост
 - 1.2. Незапосленост
 - 1.3. Врсте незапослености
 - 1.4. Инфлација
 - 1.5. Запосленост и миграције радне снаге
 - 1.6. Промене на тржишту рада
- 2. ПОЛИТИКА ЗАПОШЉАВАЊА И ПРИВРЕДНИ СИСТЕМ
 - 2.1. Радна снага као фактор привредног система
 - 2.2. Међународна организација рада
 - 2.3. Зелена радна места
 - 2.4. Незапосленост младих
 - 2.5. Политика запошљавања као стратегија борбе против масовне незапослености
- 3. ЗАПОШЉАВАЊЕ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ
 - 3.1. Фрагментирана политика запошљавања
 - 3.2. Европски социјални дијалога
 - 3.3. Запосленост и регионалне политике ЕУ и
 - 3.4. Услови рада у земљама чланицама
 - 3.5. Запосленост у Европској унији

ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНЕ ЕКОНОМИЈЕ

- 3.5.1. Зараде
- 3.5.2. Здравље и заштита на раду
- 3.5.3. Социјална заштита
- 3.5.4. Обавезно и/или струковно пензијско осигурање
- 3.5.5. Рано утврђивање квалификационих потреба запослених у ЕУ
- 3.5.6. Информације о радним местима и могућности запошљавања
- 3.5.7. Запошљавање у окиру јавног сектора
- 3.6. Социјална мобилност и политика и социјална заштита

- 4. ПОЛИТИКА ЗАПОШЉАВАЊА У ЗЕМЉАМА У ОКРУЖЕЊУ
- 4.1. Тржиште рада и запосленост у Црној Гори
- 4.2. Тржиште рада и запосленост у Македонији
- 4.3. Тржиште рада и запосленост у Хрватској
- 4.4. Тржиште рада и запосленост у Босни и Херцеговини
- 4.5. Тржиште рада и запосленост у Словенији

- 5. ПОЛИТИКА ЗАПОШЉАВАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
- 5.1. Тржиште рада у Републици Србији
- 5.2. Незапосленост у Републици Србији
- 5.3. Улога и значај државе
- 5.4. Акциони план запошљавања-инструмент политике запошљавања
- 5.5. Дугорочна политика запошљавања у Србије

- 6. ЗАПОСЛЕНОСТ У ПОЉОПРИВРЕДНОМ И СЕКТОРУ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ СРБИЈЕ
- 6.1. Сектор пољопривреде у Републици Србији и региону АП Војводине
- 6.2. Запосленост у пољопривредном сектору Републике Србије
- 6.3. Запосленост у пољопривредном сектору АП Војводине
- 6.4. Прехрамбена индустрија у Републици Србији и региону АП Војводине
- 6.5. Запосленост у прехрамбеној индустрији Републике Србије и региону АП Војводине

- 7. МОДЕЛ РАСТА ЗАПОСЛЕНОСТИ У АП ВОЈВОДИНИ
- 7.1. Предложени модел раста запослености у АП Војводини
- 7.2. Резултати верификације X1
- 7.3. Резултати верификације X2
- 7.4. Резултати верификације X3

- ЗАКЉУЧАК

- ЛИТЕРАТУРА

У *уводном поглављу* представљени су полазне основе рада од предмета и циљева истраживања, значај области истраживања, преко постављања хипотеза, и теоријско-методолошких аспеката истраживања до упознавања са структуром и задацима истраживања. Полазна теза рада је тренутно стање на тржишту рада и запошљавања у Србији, а кроз саму анализу стања на тржишту рада и стопа запослености, у свету, Европској унији и Србији представљају се и узроци овакве ситуације, као и смернице за раст запослености и достизање задатих циљева до 2020. године, првенствено у Србији. Кључни макроекономски циљеви су економски раст, стабилност цена и ниска незапосленост, а тежиште ове дисертације је на расту запослености и истицању његовог значаја за привредни развој Републике Србије.

Прво поглавље рада анализира тржиште рада од теоријских дефиниција преко питања запослености и незапослености, инфлацију, до миграција радне снаге, проблема сиромаштва, и миграција радне снаге.

Друго поглавље рада представља политику запошљавања и привредни систем. У овом поглављу истиче се радна снага као фактор привредног система, кандидат преставља Међународну организацију рада која је посвећена промоцији социјалне правде и међународно признатих људских и радних права. Такође, у овом одељку пажња се посвећује зеленим радним местима, али и великом проблему присутном у целом свету, проблему незапослености младих. Политика запошљавања као механизам борбе против масовне незапослености сегмент је овог одељка рада.

ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНЕ ЕКОНОМИЈЕ

У *трећем поглављу* рада систематично се анализира запошљавање у Европској унији представљено кроз фрагменталну политику запошљавања, европски социјални дијалог, трендове на тржишту рада, као и услове рада и зараде и социјалну заштиту у земљама чланицама Уније, врсте пензијског осигурања. Кандидат представља и значај адекватности правовременог утврђивања потребних кадрова на тржитиу рада, упознаје са савременим средствима информисаности о слободним радним местима.

Четврто поглавље рада анализира тржишта рада на нивоу земаља некадашње Југославије осим Србије (којој је посејећено посебно поглавље). Ови индикатори представљају стање економије, а политике запошљавања, су те које моделују и дају смернице како послодавцима, тако и потенцијалним и постојећим запосленима о тенденцијама односно правцима развоја привреде сваке од република бивше Југославије. У овом поглављу представљени су доступни подаци у вези са запосленошћу у земљама бивше СФР Југославије без Србије-Црној Гори, Македонији, Хрватској, Босни и Хервцеговини и Словенији.

Пето поглавље рада даје свеобухватну анализу тржишта рада у Републици Србији кроз политику запошљавања у Србији, трендове на тржишту рада, проблем високе незапослености, улоге и значаја државе у запошљавању односно стратешким и акционим плановима запошљавања, као и о дугорочној политици запошљавања у Србији и потреби за директном сарадњом и повезивању свих учесника на тржишту рада у циљу раста запослености.

У *шестом поглављу* представљена је запосленост у пољопривредном и сектору прехранбене индустрије Србије, са посебним акцентом на доступне податке у вези са овим секторима и структуром запослености у АП Војводини. Кандидат истиче да битну улогу у развоју привреда већине земаља имају природни ресурси и они неретко представљају основни извор привредног развоја, за неке успоравају економски раст, док је за неке карактеристично и једно и друго, као и став да је потенцијал наше земље управо у расту улагања у пољопривредну производњу и прехранбену индустрију.

У *седмом поглављу* представљен је предложени модел раста запослености у пољопривредном и сектору прехранбене индустрије Србије и потенцијални ефектима примене на економију наше земље. Након представљања модела, извршена је верификација постављених хипотеза. За Х1 и Х2 коришћен је метод студије случаја, а за проверу Х3 коришћена је корелациона анализа. Како су хипотезе углавном порврђене, кандат сугерише за реализацију Х0-да би запосленост у Србији постала фактор привредног развоја земље, потребно је да се створи и имплементира нови модел по коме би пољопривредна производња и производња прехранбених производа биле покретачи развоја индустрије

чиме и привреде региона АП Војводине, а потом и Србије.

Осми део рада (Закључак) сумира резултата анализа из претходних поглавља, истиче значај сарадње свих учесника на тржишту рада у циљу раста запослености у Србији. Применом предложеног модела- већим улагањем и запошљавањем у секторе пољопривреде и прехранбене индустрије основни макроекономски циљеви (економски раст, стабилност цена и ниска незапосленост), би били остарени, односно раст запослености у секторима пољопривреде и прехранбене индустрије, подстакао би привредни раст Републике Србије, и у перспективи од наше земље створио једног од највећих светских извозника производа прехранбене индустрије, за којима ће неоспорно потражња увек постојати.

У деветом делу истраживања (Литература) наводи се списак навођене, консултоване и коришћене литературе.

VII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС

Запосленост је као један од основних макроекономских индикатора директно повезана са привредним развојем. Борба за смањење незапослености, један је од основних макроекономских циљева. Алармантан податак Међународне организације рада је, да је, на светском нивоу незапосленост младих три пута већа од незапослености одраслих, и готово 73 милиона младих широм света тражи посао.

Максимизација друштвеног благостања циљ је друштвено-економског развоја, који се огледа у квалитетнијем и садржајнијем начину живота уз разноврсне облике потрошње, и дужим слободним временом. Запосленост представља природну, економску потреба сваког појединца, и предуслов је производње и просперитета. Значајни сегменти политике запошљавања су образовна и социјална политика, техничко-технолошке иновације, те солидарност друштва са онима који посао траже.

Директни ефекте глобалне економске кризе, евидентни се и на подручју тржишта рада односно расту стопе незапослености, а опоравак из кризе захтева стратешки синхронизован приступ, како на националном нивоу (држава чланица), тако и на нивоу Уније.

Представници Владе Републике Србије, у оквиру Стратегије развоја образовања у Србији до 2020. године, истичу значај повезивања образовних институција, истраживачких центара и привреде уз подстицајне програме сарадње, уз корекције регулаторног оквира са овим циљем; синхронизацију образовних профила са захтевима послодаваца; усвајање националног оквира квалификација спрам потреба тржишта рада у нашој земљи; оснивање кластера приватних и јавних институција. Високошколске установе и средње школе треба да прате захтеве тржишта рада (за одређеним занимањима), као и да врше истраживања тржишта-привреде о квалитету школованог кадра. Већ више пута је наведено, да је неопходно учврстити и продубити сарадњу образовних институција и привреде кроз центре за развој каријере на образовним установама, савете за измену наставних програма (посебно факултетима) и додатно осавременити рад НСЗ у циљу предикција потреба тржишта рада.

Република Србија је једина земља у Европи која нема Национални оквир квалификација. Нацрт овог документа донет је 2014.године, а 2016.године би требало да буде усвојен, и тиме помогне свим учесницима тржишта рада, првентивно послодавцима и високошколским установама, али и појединцу да направи разлику између квалификација и занимања.

Како су хипотезе постављене у раду у већој мери потврђене, предложени модел би требало

имплементирати за почетак у региону Војводине, као подручја које има велики капацитет и потенцијал и може да користи средства сада већ приступних фондова ЕУ, али је неопходно да и држава већа средства усмери ка реализацији односно имплементацији овог модела који за циљ има раст запослености, чиме и привредни развој на дуги рок (прво на регионалном, а када се ефекти модела потврде и на нивоу целе Србије). Основни макроекономски циљеви (економски раст, стабилност цена и ниска незапосленост), би на тај начин били остарени, односно раст запослености у секторима пољопривреде и прехранбене индустрије подстакао би привредни раст Републике Србије, и у перспективи од наше земље створио једног од највећих светских извозника производа прехранбене индустрије, за којима ће неоспорно потражња увек постојати.

Представљена истраживања и предложени модел изласка из кризе, односно раста запослености, могуће је остварити уз залагања свих стејхолдера тржишта рада.

Достизање циљане стопе запослености до 2020. године јесте тежак, али остварив задатак, уколико се активности и актери на тржишту рада ускладе и више средстава уложе у развој предложеног модела привредног раста, односно кроз већа улагања у сектор пољопривреде и прехранбене индустрије. Раст запослености у сектору пољопривреде резултирао би економски раст, чиме и раст благостања, те би запосленост као фактор привредног развоја Републике Србије допринела просперитету живота у нашој земљи.

Истраживање је показало стање на тржишту рада- предности и недостатке постојећег механизма овог тржишта у нашој земљи уз анализу тржишта рада Европске уније и земаља у нашем окружењу, као и потенцијале и захтеве који се тржишту рада Републике Србије намећу. Сам допринос научној области проистиче како из истраживања тако и из представљених пројеката из међународних и предприступних фондова у циљу раста запослености, али и предложеном моделу за раст запослености у нашој земљи.

Технички прогрес подразумева све квантитативне и квалитативне измене технике, као и услове њеног стварања и распрострањања. На економском плану обухвата стварање продуктивнијих и ефикаснијих средстава улагањем научно-истраживачког рада, организовања производње оптималном комбинацијом фактора производње, као и знањем и умећем квалификованих радника да користе и прате технику.

Уколико Србија оперативно реализује стратешки дефинисане циљеве кроз акционе планове (НАПЗ), и уколико политика запошљавања буде усклађена и са планом развоја, улагања и обнове производње Србија ће у на дуги рок достићи циљане стопе запослености, чиме и виши животни стандард и конкурентност, како на регионалном, тако и на европском тржишту.

ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНЕ ЕКОНОМИЈЕ

Друштвени допринос истраживања састоји се у могућности примене предложених решења везаних за раст запослености у нашој земљи. Предмет детаљне анализе су сви доступни, савремени принципи и модели усмерени ка расту запослености. Истраживањима у оквиру ове докторске дисертације, у условима присутних научних информација из ове области у домаћој и иностраној литератури, сугерише се на практично применљив модел привредног раста земље. Резултати истраживања могу, посредно, подстаћи развој региона, па и целе земље уколико би се акциони планови у потпуности операционализовали.

Императив времена у коме привређујемо је међусобна сарадња свих стејкхолдера у области њиховог деловања, а како су универзитети творци академске заједнице у свакој земљи, овај задатак је пред њима посебно значајан јер управо они у сарадњи са привредом (Владом, привредним коморама, министарствима рада и запошљавања) треба да одреде смернице развоја привредног система. Све стратегије и акциони планови усмерени су ка заједничком циљу – директној свих релевантних учесника тржишта рада у циљу достизања Стратегије 2020, а управо примери троструког хеликса, односно сарадње привреде, државе и универзитета показале то и у пракси.

Привредни развој Републике Србије ће, како на локалном тако и на глобалном нивоу, директно зависити од нивоа запослености, који ће као и до сада, бити један од кључних фактора диференцирања степена економског развоја националне економије у односу на свет.

VIII ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Истраживање се заснива на проученој литератури из макроекономије и политике рада и запошљавања. У истраживању је кандидат представио тему односно предмет рада, циљеве, подручје и проблеме тржишта рада у свету, Европској унији, земљама у окружењу и нашој земљи, уз сугестију за привредни развој улагањем у сектор пољопривреде и прехранбене индустрије Србије, а у раду је извршена је одговарајућа компаративна анализа посматраних параметара.

Рад је у потпуности логички структуриран, целине и делови који из њих произилазе су конзистентни, а домаћа и инострана литература је бројна и у директној је вези и у функцији рада.

Резултати практичног истраживања спроведеног у раду презентовани су на конзистентан, и

ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНЕ ЕКОНОМИЈЕ

концизан начин, уз бројне релевантне показатеље обухваћене и тумачене уз помоћ одговарајућих квантитативних метода.

Комисија сматра да је докторска дисертација у свему написана у складу са датим образложењем у пријави тезе. Докторска дисертација садржи све битне елементе које захтевају радови овакве врсте.

Комисија констатује да је текст докторске дисертације пре стављања на увид јавности прошао детекцију плагијаризма и да ментор о томе поседује званичан извештај.

На основу укупне оцене дисертације, комисија позитивно оцењује поднету докторску дисертацију **СИМОНИДЕ ВУКАДИНОВИЋ**, мастер економисте, под насловом:

„ЗАПОСЛЕНОСТ КАО ФАКТОР ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“

и предлаже Наставно-Научном већу Факултета пословне економије и Сенату Универзитета Едуконс да поднету дисертацију и овај извештај прихвате и одреде датум одбране.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

др Бојан Димитријевић, редовни проф., председник

др Мирослава Филиповић, редовни проф., члан

др Срђан Реџепагић, ванредни. проф., ментор

